FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 122 — CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, JUNE 22, 1950 — LETO LII — VOL. LII.

Slovenci iz Kanade se udeleže sokolskega zleta v Clevelandu

V Clevelandu bo od 21. do 24. junija konvencija češkega Sokola v Ameriki. Seje delegatov bodo v Sokolski dvorani, 4314 Clark Ave.

V nedeljo popoldne 25. junija bo pa velika javna telovadba na sokolskem zletišču v Twinsburgh, O. Proste vaje bo izvajalo stotine telovadcev in telovadk odraslega članstva in naraščaja.

Na telovadbo pridejo tudi trije Slovenci iz Batawe, Ontario, Kanada in sicer: Frank Germeck, Jože Celar in Lojze Golobič, ki bodo telovadili z drugimi. Ti trije so prišli šele prošlo leto iz begunskega taborišča v Avstriji in so bili v stari domovini poznani kot najboljši telovadci.

Ti trije Slovenci dospejo v Cleveland v petek ali soboto ta teden. Kdor bi se rad sestal ž njimi, naj se obrne na Ivana Varška, ki je uslužben pri Norwood Appliance & Furniture, 6202 St. Clair Ave.

Novi grobovi

Ann Timco

Kakor smo že včeraj poročali, je v sredo zutraj umrla v Doctors bolnišnici, kamor je bila prepeljana v upanju, da ji bodo rešili življenje, Ann Timco. Pokojna je bila stara 35 let. Rojena v Dodsonu, Maryland kot hči Thomasa in Mary Kocjan (roj. Petrovič). Pozneje se je družina preselila v Cleveland, kjer je oče umrl, mati pa še živi v Clevelandu. Pokojna zapušča moža Paula in dva sinova, Paula in Ronalda, dva brata, Michaela in Johna, in dve sestri, Mary Plesko in Frances Barbic. Pogreb se bo vršil iz Grdinovega pogrebnega zavoda na 17010 Lakeshore Blvd. v soboto zjutraj ob 8:30 in ob 9 v cerkev sv. Jeroma, od tam pa na Kalvarija pokopališče.

Utica, N. Y. — Alfreda Slacka, 44 let starega kemika in špijona, so odpeljali z avtomobilom v Knoksville, Tenn., kjer bo prišel pred veliko poroto.

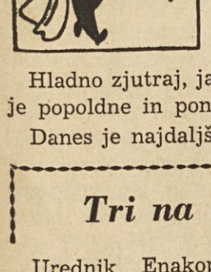

Vremenski prerok pravi:

Hladno zjutraj, jasno in toplejše popoldne in ponoči.

Danes je najdaljši dan v letu.

Tri na dan

Urednik Enakopravnosti bi rad povedal, da tisto, kar piše dekan Škerbec v našem listu o zločinih komunistov v domovini, ni nič res.

* * *

Čudno, kako da hoče urednik Enakopravnosti o početju komunistov v domovini več vedeti, kot dekan Škerbec, ki je vse, o čemer piše, doživel sam osebno.

* * *

Seveda, tovarišija mora držati skupaj in tajiti vse, da se bo kar kadilo. Tajiti znajo, tovariši, tisto pa. Pa jih je končno narod le spoznal in zdaj jim vidi prav skozi njih rdečo kožo v obisti.

Tajnik Dean Acheson riše governerjem splošni položaj

Governer F. J. Lausche, ki je eden izmed štirih predsednikov, vprašuje tajnika glede druge generacije državljanov inozemskega porekla.

White Sulphur Springs, W. Va. — Državni tajnik Acheson je imel 20. junija govor pred governerji ameriških držav, ki imajo tukaj svojo konvencijo; Acheson je prepričal governerje, da ni zdaj nobenih komunistov v državnem departmentu ter da ima oblasti varnostni problem dežele trdno v rokah.

Dalje je državni tajnik povedal, da bo šel prihodnje dni pred Kongres, na katerega bo apeliral za povečanje in izpopolnitev radijskih oddaj "Glasa Amerike," ki ga hlastno poslušajo ljudje za železno zaveso.

Governer Frank J. Lausche, čigar starši so prišli iz Jugoslavije, je vprašal Achesona, zakaj državni department ne najame več Amerikancev iz druge generacije državljanov inozemskega porekla. Državni tajnik mu je na to odgovoril, da se zdi bolj priporočljivo najemati one ljudi, ki so prišli šele zdaj direktno iz dežel, ki jih hočejo Zed. države doseči s svojimi informacijami, ker so oni bolj familijarni z ljudstvi in razmerami v teh deželah.

Včeraj, v sredo, je predsedoval zborovanju governerjev F. J. Lausche, ki je eden izmed samo štirih governerjev, ki so bili izvoljeni za predsedovanje zborovanjem.

Okrnitev ture rdečih časnikarjev

London.—Časnikarji Sovjetske zveze in satelitskih držav so zvedeli, da se ne bodo smeli udeležiti ture inozemskih časnikarjev, ki si bodo v četrtek ogledali največjo angleško tovarno za izdelovanje atomskih bomb. Ta tovarna je v Harwellu, 50 milj zapadno od Londona.

SOVJETIJA V POSESTI VSEH TAJEN

Izdajalcu Fuchsu so bile znane tudi v s e tajne vodikove bombe, ki jih je gotovo izročil Sovjetski zvezi.

New York. — Klaus Fuchs, znani znanstvenik in vohun, ni poznal samo vseh tajnosi atomskih bomb,temveč je poznal tudi vse tajnosti tako zvane H ali vodikove bombe. Tozadevne ugotovitve je navedel William L. Laurence, poročevalec za znanstvene zadeve lista New York Times, edini časnikar, ki je imel dostop do vseh atomskih tajnosti.

Klaus Fuchs je bil sredi najintimnejšega kroga teh znanstvenikov, in ob njegovi navzočnosti so se vršili najzaupnejši razgovori in eksperimenti. Kakor je sam priznal, je izdal Sovjetom najtajnejše podrobnosti ki jih je doznal kot član notranjega kroga znanstvenikov v Los Alamosu, ki so tvorili nekak "sanctum sanctorum" — (nasvetejše svetišče).

"Ta zaupna skupina je za dva- ali trikrat zapahnjenimi vrati šepetaje razpravljala o tajnostih in eksperimentih vodikove bombe. Njegovi tovariši - znanstveniki v Los Alamosu danes priznavajo, da je dr. Fuchs omogočil Sovjetski zvezi, da je najmanj eno leto poprej razvila svojo atomsko bombo kot bi jo bila sicer, morda pa tudi tri ali celo deset let poprej."

Pri izdelavi vodikovih bomb se potrebuje tudi tritium, ki stane skoraj eno milijardo ali bilijon dolarjev kilogram. Dočim je sila atomske bombe enaka dvajset tisoč tonam TNT razstreliva, je sila vodikove bombe enaka destruktivni sili milijona ton TNT.

Pol milijona laških delavcev na stavki

Rim. — 500,000 italijanskih tekstilnih delavcev je šlo 20. junija na 24 urni štrajk. Delavci zahtevajo zvišanje mezd.

Elbert Catanzaro ima pridnega psička, ki ga je izučil za posebno delo in sicer za pobiranje golf žog, ki jih igralci zgubijo na igrišču. Elbert pregleduje te nabrane žoge, ki mu jih je pridni psiček nanesel že nad 5,000.

Municijski parnik je eksplodiral; 74 oseb smrtno ponesrećilo

London. — V noči na 20. junija je v Rdečem morju eksplodiral angleški tovorni parnik 'Indian Enterprise,' natovorjen z eksplozivami. Posadka parnika, ki je štela 74 mož, je pogrešana in najbrž mrtva.

Prva poročila o eksploziji so prišla od kanadskega parnika Lake Chilliwack. Vse ladje, ki so tam v bližini, iščejo morebitne preživele mornarje.

Enega samega preživelega človeka je rešil neki parnik, za čigar ime se pa ne ve. Poročilo s tega parnika pove, da so iskali vso noč z motornim čolnom morebitne preživele pomorščake, toda razen enega niso našli nikogar več.

Iz raznih naselbin

STRABANE, Pa. — V petek 16. junija se je v Cannesburgu zgrudil zadet od srčne napake in je kmalu nato umrl rojak Anton Kerin, star 48 let. Doma je bil iz Koritnic pri št. Petru na Krasu. Pogreb se je vršil v nedeljo 18. junija ob 2 popoldne. Tukaj zapušča tri brate: Franka, Adolfa in Jožeta ter sestri Mary Kerin in Frances Logar v Clevelandu, v starem kraju pa brata Lojzeta. Pogreba se je udeležilo veliko število sorodnikov in prijateljev. V Ameriko je prišel po prvi svetovni vojni in se naselil v Strabane, Pa., kjer je živel do svoje smrti; delal pa je največ v Cannesburgu. S o r o d n i k o m in prijateljem iskreno sožalje.

Chicago, Ill. — V krogu svoje družine sta praznovala 40-letnico srečnega zakonskega življenja naša dobra katoličana Mr. in Mrs. Peter Coff; 43-letnico zakonskega pa sta praznovala tudi oba zavedna katoličana Mr. in Mrs. Gregor Gregorich. Številnim čestitkam in voščilom se pridružujemo tudi mi in želimo obema paroma še mnogo srečnih in zadovoljnih let. — Darovi za Kat. Ligo: $25.00 St. Paul Federal Savings & Loan Assoc.; po $3.00: Mrs. Jennie Baribak in Mrs. Frances Cerjak; $2.00 Mrs H. Pičman; po $1.00: John Jurkaš, John Rebec, Jacob Schwab, Mrs. Kozjek, Albert, Harry in Louis Stagen. Najlepša hvala vsem darovalcem in ljubi Bog naj vsem stotero povrne. L. M. zastop.

Nič novega!

Tokio. — V sredo so Rusi zopet bojkotirali sejo zavezniškega koncila. Zdaj jih ni bilo že na tri zaporedne seje. (Tokio pa še vedno stoji).

NAJNOVEJŠE VESTI

White Sulphur Springs, W. Va. — Frank J. Lausche, governer države Ohio, je stopil v ospredje vseameriškega političnega odra, ko je bil izvoljen za predsednika konference ameriških governejev. — Za slučaj, da bi bil governer Lausche pri prihodnjih volitvah za governerja poražen, bo konferenca imenovala meseca decembra novega predsednika.

Washington. — Zbornica senatorjev in poslancev sta 21. junija dovršili kongresno akcijo kompromisa ter se zedinili, da ostane kontrola najemnin polnomočna do 31. decembra t. l., lokalne občine pa lahko izvajajo to kontrolo nadaljnih šest mesecev, če tako želijo...

GOV. LAUSCHETOVE IZJAVE SO AMER.-ZGODOVINSKEGA POMENA

Njegove izjave, da so interesi domovine nad interesi stranke, ne bodo tako brž pozabljene. — Lausche je prominentna ameriška osebnost.

WASHINGTON. — Frank J. Lausche, governer države Ohio je prišel danes na prve strani velikega vseameriškega časopisja, prav tako pa je prišel tudi v lase demokratskih kongresnikov, ki podpirajo predsednika Trumana in njegov Fair Deal program.

Lauschetova izjava na konferenci s časnikarji, da utegne morda glasovati za republikanskega senatorja Tafta, je izzvala na Kapitoljskem griču bučanje, kakršnega povzročajo razdražene čebele, če pridejo nepoklicani preblizu njihovih panjev.

Eden demokratskih kongresnikov je rekel: "On (Lausche) bo šel predaleč s svojo neodvisno robo (neodvisnost od stranke)." Drug kongresnik je zopet dejal, da je bila Lauschetova izjava glede Tafta docela nepotrebna in da pomeni samo enega njegovih (Lauschetovih) — trikov.

Toda narodni republikanski voditelji so zelo zadovoljni s temi izjavami. Eden Taftovih prijateljev je rekel: "Lausche prisluškuje z ušesom ob zemlji in ve, kaj govori."

Senator Owen Brewster iz države Maine, je naglašal, da governer Lausce priznava Taftovo "odlično javno delo" in "splošni sentiment" v državi Ohio.

"Njegovo poudarjanje Fergusonove službe državnega avditorja in Taftove službe v senatu, je značilno," je rekel senator Brewster.

"Izjava governerja Lauscheta pomeni, da so se pričeli severni demokratje odtujevati levemu krilu in da se odpovedujejo ekstremnim pozicijam."

Ves ta razvoj je privedel governera Lauscheta do narodne prominence, tako da se je začelo ugibati o možnostih, da bo Lausche kandidiral proti senatorju Brickerju leta 1952, ali pa morda celo za demokratsko predsedniško nominacijo istega leta.

Izjave Lauschetovega razgovora s časnikarji so bile objavljene na prvih straneh listov:— New York Times, Washington Post in Baltimore Sun. Oba lista, Post in Sun, prinašata tudi Lauschetovo sliko.

Senat je zelo izboljšal in liberaliziral program za socialno varnost državljanov

Pod novim zakonom bodo znatno zvišani prejemki upravičencev; pod območje socialne varnosti pridejo tudi hišni posli in farmski delavci.

WASHINGTON, 20. junija.— Senat je nocoj sprejel predlogo za razširenje in liberaliziranje social security sistema. Glasovanje je izpadlo — 81 glasov proti 2. Senatorja Butler iz Nebraske in Cain iz Washingtona sta glasovala proti odobritvi predloge. Ohijska senatorja Taft in Bricker sta glasovala z ostalimi 35 republikanci, ki so se pridružili 46 demokratom v glasovanju za odobritev. Nova postava pomeni, da bo prišlo v območje sistema socialne varnosti še nadaljnih 10 milijonov ljudi; doslej jih je 35,000,000.

Na podlagi novega zakona bo zvišana mesečna vsota za ostarele ljudi skoraj na $80 na mesec, kar pomeni domala dvakrat toliko kot doslej, ko znaša mesečna vsota $45, sedanja minimalna vsota $10 pa je zvišana na 20 dolarjev na mesec.

Maksimalna družinska izplačila se bodo pod novo naredbo dvignila od $85 na $150 na mesec. Povprečna izplačila posameznim delavcem so zvišana od $26 mesečno na $49.

S sedanjo akcijo senata so sedaj zaščiteni tudi domači posli v gospodinjstvu kakor tudi delavci na farmah, osebe, ki so v svojih lastnih zaposlitvah in še druge skupine.

Kakor že rečeno, bo novi zakon vsestransko liberaliziran. Tako bodo na primer delavci, ki so zaposleni komaj poldrugo leto, deležni polnih blagodatov socialne zavarovalnine.

Predloga, da bi se znižalo social security starost od 65 na 60 let, je bilo poraženo. Prav tako je bil poražen predlog, da bi prišlo pod območje tega sistema 2,400,00 policistov, gasilcev in šolskih učiteljev.

Kava se je spet podražila

New York. — Dve veliki prodajalni na debelo sta zvišali ceno praženi kavi za 2 centa pri funtu, češ da se je zvišala tudi cena zeleni ali surovi kavi.

RAZKRINKANJE DELOVANJA SLOVENSKIH KOMUNISTOV

Ponatis iz kongresnega zapisnika o pričevanju M. Cvetiča

(Nadaljevanje)

Mr. Cvetič: Kolikor je meni znano, so nekateri bivši uslužbenci federalne vladt, kako je glede tega sedaj, pa ne morem reči.

Mr. Harrison: Če naletite v imeniku na koga, ki je, prosim, identificirajte ga.

Mr. Cvetič: V svojem prejšnjem pričanju sem identificiral nekega doktorja, ki je bil svojčas pri državnem departmentu. Ne vem, ali je še tam ali ne.

Mr. Harrison: Kdo je ta človek?

Mr. Cvetič: Dr. Victor Sharenkoff.

Mr. Tavenner :Prosim, zlogujte to ime.

(Cvetič zloguje).

Mr. Harrison: Kaj pa je delal?

Mr. Cvetič: Ne vem. Le toliko sem bil informiran, da je bil član narodnostne komisije.

(Dalje na 3. strani)

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Peta obletnica—

V nedeljo, 25. junija, ob 8:30 zjutraj, bo v cerkvi sv. Pavla na Chardon Rd., maša za pokojnega Feliksa Novinc, ob 5. obletnici njegove smrti.

Iz bolnišnice—

Margaret Jarc iz 7009 Hecker Ave. se je povrnila iz Glenville bolnišnice domov. Tem potom se želi zahvaliti za darila ter za prijazne obiske.

Prestala operacijo—

Mrs. James Gospodarich iz 14928 Sylvia Ave. je srečno prestala operacijo v Forest Hill bolnišnici. V petek se bo zopet povrnila domov in prijateljice jo lahko obiščejo.

Poroka—

V soboto dopoldne ob 10 se bosta poročila v cerkvi sv. Vida Miss Helen Korenčan, hči Mrs. Ivane Korenčan iz 719 E. 96 St. in Mr. Peter Weiperth, isti naslov. Msgr. B. J. Ponikvar, ki je poročil nekoč nevestino mater, bo izvršil poročne obrede tudi pri poroki njene hčere. Obilo sreče želimo mlademu paru v novem stanu.

Rojenice—

Rojenice so se oglasile pri družini Mr. in Mrs. Ludwig Marsich iz 88 St. ter jim prinesle krepkega sinčka, ki mu bodo dali ime Johnny. Poznana Mr. in Mrs. Jerry Marsich iz 1245 E. 59 St., sta zdaj že osmič stara mama in stari ata, Mr. in Mrs. Andy Virt iz Eddy Rd., Chardon, O., pa četrtič. Čestitke!

Pozdravi iz Colo.—

Joseph in Mary Adamich iz 1410 E. 52 St. v Clevelandu sta odšla za tri tedne na počitnice v gorato državo Colorado. Iz Pueblo, Colo., pošiljata lepe pozdrave vsem prijateljem in znancem po Clevelandu in drugod.

Janša ima novo številko—

Znani stavbenik Frank Janša, Chardon Rd., Wickliffe, O., ima novo telefonsko številko in sicer: Wickliffe 3-2270.

Pobiranje asesmenta—

Tajništvo SND na St. Clair Ave. naznanja, da bodo ta mesec društveni tajniki in tajnice pobirali asesment v pondeljek večer 26. junija. To velja samo za ta mesec, ko je na 25. dan nedelja.

Poizvedovalni količek

Marija Havlas, roj. Krajnc v Obržu št. 101, župnija Središče ob Dravi, išče svojega strica Matija Krajnc, star okrog 58 let. Leta 1926 je bil na obisku v stari domovini. Bival je nekje v Arizoni. Kdor bi vedel za njegov naslov, je lepo prošen, da bi ga sporočil na Havlas Marija, Rochelgasse 1, Eggenberg, Graz, Steiermarck, Austria.

* * *

Rad bi zvedel za naslov brata Jacoba Nusdorfer, star 63 let, rojan v Slapu pri Vipavi. Leta 1923 ali 1924 je delal na ladji in je obiskal Južno Ameriko. Potem je rekel, da bo šel k nekemu prijatelju v Severno Ameriko in od tedaj ni sledu za njim. Ako bi kdo vedel o njem, je prošel, da bi sporočil na naslov: Josef Nusdorfer, c/o J. Lynch, R. R. 1, Loretto, Ontario, Canada.

Zelena luč je znamenje varne hoje. Samo kadar je zelena, gremo čez cesto.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

(JAMES DEBEVEC, Editor)
6117 St. Clair Ave. HEnderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA

Za Zed. države $8.50 na leto; za pol leta $5.00; za četrt leta $3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav $10.00 na leto. Za pol leta $6.00, za 3 mesece $3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States $8.50 per year; $5.00 for 6 months; $3.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States $10 per year. $6 for 6 months, $3.50 for 3 months.

JUNE 1950

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Entered as second class matter January 6th 1908. at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act ofMarch 3rd 1879.

83 No. 122 Thurs., June 22, 1950

MATIJA ŠKERBEC:

Odgovor

IV.

Zakaj niste šli s komunisti?

To vprašanje že kar čujem od naših bralcev. Naj odgovorim najprej na to!

Ljudje, ki so poznali komunizem in dotedanje njih izdajalsko delo, vendar niso mogli iti sedaj pod komando onih, ki so sodelovali z okupatorjem in pomagali k polomu jugoslovanske vojske. To je jasno.

Drug vzrok je, ker je imela takrat in že od pričetka okupacije vsa država enotno odporniško organizacijo proti okupatorju, ki jo je vodil general Mihajlovič. Ta je bil od naše legitimne vlade takrat postavljen kot komandant in vodja vsega odpora. Zakaj bi cepili moči? Poleg tega je bilo pa takoj jasno, da komunisti ovirajo in preprečujejo vsako odporniško akcijo nekomunistov. Vsi, ki so poznali komunizem in njegovo taktiko, so dobro vedeli, da komunizmu ni za "osvoboditev" slovenskega naroda, pač pa da dela le za scialno revolucijo, za diktaturo komunizma. Svobodoljuben narod vendar ne more sodelovati z onimi, ki mu hočejo uničiti svobodo! Žalibog je bilo dovolj zaslepljenih po komunistični lažni propagandi, da so se dali vjeti in so šli pod komunistično komando ter so tako pomagali kopati grob svoji svobodi, kar danes bridko obžalujejo . . .

Poleg vseh teh vzrokov pa je bil za nas katoličane še posebno važen razlog: papeževa direktiva, ki je v svojih protikomunističnih okrožnicah ponovno povdarjal, da katoličani ne smejo prav v nobeni stvari sodelovati s komunizmom . . . Pij XI. je dobro poznal komunizem in vso njegovo zlobo, zato je tako pogosto zabičeval katoličanom, naj ne sodelujejo s komunisti . .

Ko se je pa pričela komunistična ofenziva laži po domovini, njih požigi in moritve, je moralo postati jasno vsakemu človeku z zdravo pametjo, da s temi zločinci ne more sodelovati . . .

Poleg vsega tega pa komunisti sploh niso hoteli kake skupne osvobodilne akcije, ker so hoteli le socialno revolucijo.

V Ljubljani so se vršila pogajanja med zastopniki Mihajlovičevega pokreta in komunisti, da bi nekako sporazumno sodelovali, pa se je kmalu pokazalo, da komunisti tega nočejo.

Ker je bilo dejansko število komunistov zelo majhno, so nekateri lahkoverni mislili tako le: Pojdimo k njim v gozdove, tam bo antikomunistov mnogo več kot komunistov, pa bomo mi prevzeli komando nad "gozdovniki."

Vsi ti so se bridko varali in vsi so plačali svojo naivnost z glavo, ker so polagoma komunisti pod to ali drugo pretvezo pobili vse oficirje in druge antikomuniste, ki so prešli v njihove oddelke.

Tako je bilo torej vsako osvobodilno delo skupno s komunisti absolutno nemogoče.

Naj navedem v ilustracijo razmer in zahrbtnega nastopanja komunistov še nekaj zgledov.

Na Gorenjskem so Nemci po navodilih Hitlerja hoteli predvsem uničiti "klerikalno stranko." Zaprli so vse duhovnike in jih na to preselili na Hrvaško in v Srbijo. Nekaj tednov so jih imeli zaprte v Št. Vidu v škofovih zavodih, na to so jih naložili na vlak in odpeljali v Srbijo oziroma na Hrvaško. Poleg duhovnikov so Nemci zaprli tudi vso inteligenco razen zdravnikov, ki so jih zelo rabili. V Kranju smo imeli dobro fantovsko organizacijo, ki jo je nekako vodil neki zdravnik, ki je organiziral z njimi tajno odporniško gibanje. Ker ni poznal, kaj se skriva za Osvobodilno fronto, je privedel ves fantovski zbor v to organizacijo. Iz Ljubljane sem mu sporočil, naj se pazi, da je osvobodilna fronta le krinka komunistične organizacije, ki jih bo prevarila. Mož je dotičnemu, ki je prinesel moje sporočilo, odgovoril: "Mi že vemo, kaj delamo, saj bomo mi prevzeli vodstvo osvobodilne fronte, ker nas je velika večina." Lahkovernež! Kmalu nato, ko je privedel vse naše fante v okrilje osvobodilne fronte, pride po njega Gestapo in ga aretira. Pri tej priliki je neki Gestapovec pokazal ovadbo, ki je prišla po pošti na nemško policijo. V tej ovadbi je stalo, da ta organizira proti Nemcem upor . . . Pod ovadbo je bilo pa podpisano — moje ime. Tako so komunisti ubili dve muhi na en udar: Vodje slovenskih fantov so se znebili, ker je bil nato poslan v Nemčijo, sami so potem prevzeli komando nad našimi fanti, mene so pa tako oblatili kot "izdajalca" in ovaduha . . .

Kdorkoli sodeluje s komunizmom ali s komunisti, postane prvi žrtev brutalnega komunizma! Mi imamo sedaj na Češkem jasen dokaz tega. Tam so katoličani sodelovali s komunisti, so celo nas slovenske antikomuniste obsojali radi naše borbe . . . Sedaj imamo mi Slovenci vsaj to zadoščenje, da smo se prvi uprli nasilnemu in nemoralnemu komunizmu in da si nismo sami kopali groba svobodi kot so delali Čehi . . .

(Dalje sledi)

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

OKOLICA SOBOTE

Sobota je tak velki kraj, ka je Sobota sama za sebe občina. Vesnice okolik Sobote pa imajo svojega župana, šteri je tudi pa v Soboti. Te vesnice soboške okolice so **Bakovci, Murski Črnci, Krog, Rakičan, Satahovci.** Ta bočina murskosoboškega okraja obsega najjužnejš del okraja, to je od Sobote do Mure. Pri Bakovcaj se izliva v Muro potok Mokoš. Mura je na tom kraji razdeljena v mnogo rokavov in v nekdašnij strugaj stoji voda. Prostor med temi strugami je ne obdelani, protje raste tam i deloma je gozdnato, pravi raj za divjačino kak race, zajci, fazani. Polje med Sobotov i Murov je pa jako rodovtno. V vsej tej vesnicaj živi prek 3,-000 prebivalcov, večinoma poljedelci.

Bakovci. Imamo dvojne Bakovce, Velke i Male. Prebivalcov je tam 1100. Pri Bakovcaj je znameniti brod čez Muro, znan iz turških časov i iz dobe, kda so Kruci gospodarili n aMadžarskom. V zgodovini je znano, ka so vas porušili Turki leta 1671. V vasi imajo kapelo sv. Ane i svoje pokopališče. Prebivalstvo se živi od poljedelstva i ribolova v Muri. Na Muri je pri Bakovcaj več mlinov.

Krog. V Krogi živi 800 ljudi, zvekšega so poljedelci pa tudi nekaj obrtnikov i trgovcov je tam. Krog ima svoj brod preko Mure. V starom časi je šla rimska cesta z Lendave v Radgono prek Kroga. V tistom časi je bila v Krogi nekša trdnjava. Ešče dnes se vidijo jarki okolik tedanje trdnjave i nekaj ostankov zidov. Krog je med najstarejšimi naselbinami soboškoga okraja.

Murski Črnci imajo samo 300 prebivalcov. Skoz ves teče otok Mokoš. Prebivalci živijo od polja i sadovnjakov. Kamen na nekdašnji avstro-vogrski meji je iz dobe cesarice Marije Terezije. Napis na kamni je latinski, to pa zato, ar je bio v tistom časi uradni jezik na Vogrskom latinski.

Rakičan je jako dobro poznana vesnica poleg Sobote ob glavnoj cesti Lendava-Sobota. Od Rakičana do Sobote so ešče ostali ob cesti visiki jegnjedi kak lepa posebnost Prekmurja. V Rakičani živi bluzi 600 ljudi. Tam je Jugoslavija odprla kmetijsko školo. Poznani je Rakičan po rakičanskom gradi i lepom grajskom parki. Grad je bio nekda lastnina grofov Batthyanyjov. Pred drugov bojnov so bili ešče lastniki nemška grofovska družina Wallsee. Pri Rakičani je bila krvava bitka s Turki leta 1671.

Satahovci so bluzi Mure ob potoki Mokoši in ob cesti Sobota-Tišina. 300 prebivalcov živi od poljedelstva i živinoreje. Na svojem pokopališči imajo kapelo Sv. Duha.

CLEVELAND

Betežnike imamo med nami. Zbetežali so Matjaš Gerič. Na domi čakajo, ka se jim zdravje povrne i to jim iskreno želemo. — Mr. Joe Horvat je bio nekelko zadeti od male kapi.

Poročila se je Miss Mary Sobočan, hčerka Mrs. Mary Sobočan. Čestitamo!

Vabimo vse članstvo društva Presvetoga Srca Jezušovoga (SDZ 55), ka se gotovo vdeleži seje v nedeljo, dneva 25. junija ob pol 3. — Steve Markolia, tajnik.

Na Ivanje v soboto 24. junija naj kak najlepše godujejo vsi Ivani eli Johni eli Janoši. Mi jim vsem čestitamo i želemo vse dobro.

Igralcem Pasijona!

Cleveland, O. — že je poteklo nekaj časa, odkar je bil vrizorjen Pasion in s prav lepim uspehom kot je bilo že poročano; kostume in vso pasijonsko opremo smo pospravili, Pasijon pozabili in gremo spet po starem tiru naprej; samo, da je minilo.

Ko se je vršila zadnja vaja, kjer so bili igralci v kostumih in je bilo primerno urejena tudi scenerija smo za to priliko najeli fotografa, ki je vzel slike raznih dejanj in pizorov. Slike so kar čedne, toda poudarim, da so iz vaj ne pa originalne od cvetne nedelje, ko je bil Pasijon vprizorjen; zato je opaziti razne nedostatke; so pa kljub temu prav čedne in več igralcev je, ko so videli takozvane "probe," slike naročilo.

Zdaj so slike gotove in se prosi, da pridejo igralci ponje v četrtek večer, dne 22. junija, v Slovensko pisarno na Glass Ave. in sicer po 8 uri. Zato priliko vabim kar vse igralce, da boste videli kako ste izgledali takrat. Te slike vam bodo lep spomin na Pasijon. Zaeno se bomo pa spet malo porazgovorili o onih dneh, ko smo z nemalimi težavami vprizorili največjo dramo v zgodovini človeštva.

Jože Grdina, režiser.

Od podružnice št. 15 SŽZ

Cleveland (Newburgh), O. — Sklenile smo, da skupno poromamo v nedeljo 25. junija na hrib Lurške Matere božje v Providence Heights. Vožnja za tja in nazaj stane samo 45 centov. Bus bo čakal pred cerkvijo točno ob eni uri popoldne. Zato bodite na mestu o pravem času. Kar se tiče vožnje se obrnite na Mary Novak na 82. cesti ali jo pokličite po telefonu BR 1-2378.

Pobožnosti bo vodil Father Louis Baznik. Ob dveh se prične procesija, nato pa bo govor in pete litanije.

Vabljene in prošene ste vse podružnice in vežbalni krožki iz Clevelanda in okolice, da skupaj poromamo za sveto leto k Lurški Gospej, da obnovimo svojo ljubezen in zaupanje do Marije. Prosimo jo, da usliši naše prošnje in molitve, da nas ljubi Jezus reši največje nevarnosti — brezbožnosti. Saj srce Jezusovo je morje usmiljenja.

Pridite in skupno molimo!

Anna Jakič.

Rojenice so nas obiskale

Joliet, Ill. — Vsem našim prijateljem in znancem po širni Ameriki, Kanadi in Argentini, kakor tudi posod drugod, kjer žive naši rojaki naznanjam, da so nas po osmih mesecih bivanja v novi domovini izvohale vile rojenice in nam pustile za spomin zalo hčerko, kateri smo dali ime Ana Marie.

Kakor povsod tako je tudi pri nas s tem zavladalo res pravo in srečno družinsko življenje v objemu naše prelepe svobodne nove domovine Amerike.

Ob tej priliki se v imenu nas vseh zahvaljujem vsem onim ameriškim družinam, ki so se spomnile novorojenega deteta in ga obdarile s tako lepimi darili. Stotero Bog plačaj!

Končno pošiljam vsem prijateljem in znancem naš naslov in vam želiva veliko sreče in napredka v svobodni Ameriki.

John in Olga Brsan,
329 S. Reed St.
Joliet, Ill.

Frigidaire vodi na polju finih ledenic

Mi smo ponosni, da prodajamo ledenice Frigidaire izdelka, to pa zato, ker Frigidaire vodi v polju ledenic vse druge. In vsak ve, da se ne more nobena ledenica primerjati z Frigidaire, ne letos ne nikoli poprej. Torej predno kupite ledenico, si oglejte naprej naboljšo na trgu, Frigidaire. Naj vam Jerry Bohinc pri Northeast Appliance razkaže, zakaj je Frigidaire vodnica na svetu.

Ali veste, da je samo Frigidaire, ki je porcelanasta zunaj in znotraj? Ako stopite v Northeast na 22530 Lake Shore Blvd. pa si jih boste lahko ogledali, ker imajo tam kompletno zalogo. Vseh je deset velikosti, treh vrst in štirih serij. Oglejte si v Northeast Frigidaire ledenice 1950 izdelka.

Northeast vam nudi posebno veliko popusta na vašo staro ledenico, ako jo zamenjate za novo. Do 100 dolarjev dobite za vašo staro. Ne izpustite iz rok te lepe prilike, stopite k Northeast na 22530 Lake Shore Blvd. še jutri, oglejte si ledenice Frigidaire izdelka ter zamenjajte vašo staro za novo 1950 izdelka, s katero se ne more primerjati nobena druga.

(Adv.)

Ameriška in evropska označba mer

Pri čevljih je razlika v označbi mere za približnih 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali ženskih čevljih. Na primer: če vam sorodnik piše, da potrebuje čevlje št. 39 je to ameriške mere 6½; št. 40 je 7, št. 41 je 8, 42 je 9, 43 je 10, 44 je 11 ženski čevlji so navadno manjši kot gornje mere. Tako bi na primer št. 38 bila ameriške mere 6, 37 bi bila 5 in 36 pa 4.

Pri ženskih oblekah pa je razlika v označbi mere vedno za 8 točk. Na primer, če vam sorodnik piše, da nosi obleko št. 40, je to ameriške mere 32, št. 42 je ameriške mere 34, 44 je 36, 46 je 38, 48 je 40, 50 je 42 in 52 je 44.

Isto je pri meri za deklice. Evropska št. 38 je ameriška 12, 40 je 14, 42 je 16, 44 je 18, in 46 je 20.

Pri moških oblekah pa začenjajo mere v Evropi s št. 42, kar je enako ameriški meri 33, št. 44 je ameriška 34, 46 je 36, 48 je 38, 50 je 39, 52 je 41, 54 je 43 in 56 je 44.

Pri moških srajcah pa je razlika v označbi sledeča: št. 35 pomeni ameriško mero 13½, 36 je 14, 37 je 14½, 38 je 15, 39 je 15½, 40 je 15¾, 41 je 16, 42 je 16½, 43 je 17. (Po "Obzoru.")

Odmevi iz Titovine ali gorke iz "raja"

Titovi "junaki" se še vedno radi ponašajo s svojim "junaštvom." Nekoč so priredili poseben sestanek, da se pobahajo, kaj vse je kdo napravil za osvoboditev. "Sosedovi Micki sem porezal lase," se je postavil nekdo izmed partizanov. "Zato, ker je prala nemškim vojakom." — Skupina mladih pobalinov je pripovedovala, kako so po prevratu nagnali ljudi v dvorano ljudskega doma, kjer so morali klečati pred Titovo sliko in vzklikati celo uro: "Živel naš osvoboditelj!" — Jamnik, ki je bil med vojno partizanski major, je naglašal, kako je prisilil nekega veljavnega moža, da mu je oblizal blatne škornje. — Ko so končali ter se narežali na račun ubogih žrtev, tedaj se je oglasil Poštenjak in dejal takole: "Tovariši, občudujem vaša slavna junaška dela, ki se popolnoma zlagajo z današnjo "svobodo." S tem, kar ste počenjali, nam kaj boljšega niste mogli priboriti."

Kdo nosi čiste srajce?

— Ne vem poznam vas že približno 12 let, pa še vedno nisem rešil uganke, ki se vas tiče.

— Kako? Kaj vam ni jasno?

— Vedno se zaman vprašujem, kdo prav za prav nosi vaše čiste srajce.

Globok odgovor

Filip IV. je bil zgubil portugalsko kraljestvo. Vse kraljevo okolje je bilo potrto. Tedaj jih je skušal potolažiti vojvoda Medinaceli rekoč: Naš kralj Filip, ki ga Bog ohrani, je kakor vodnjak — se poveča, kadar izgubi zemljo.

Kulturna Kronika

Slovenska povojna proza

(Pismo iz domovine)

PREŽIHOV VORANC

Pred tedni je bilo poročano, da je v domovini umrl slovenski pisatelj Lovro Kuhar, bolje poznan pod svojim pisateljskim imenom Prežihov Voranc.

Prežihov Voranc, ki ga je zadnja leta pred vojsko marksistična kritika razglašala za umetniško najmočnejšega sodobnega slovenskega pisatelja in čigar *"Samorastniki"* so zares dokazovali močan pripovedniški talent, je stopil v primeri z Miškom Kranjem precej v ozadje. Preselil se je v svoje rodne Kotlje pri Guštanju, kjer je dobil v dosmrtni užitek lepo domačijo nekega pregnanega nemčurja. Tam je kmetoval in pomalem pisal. Od časa do časa je objavil kako reportažo ali novelo, s katero je plačal svoj tribut režimu, sicer pa se je držal nekako ob strani, kar so mu precej zamerili.

Po vojski so izšla v ponatisih Prežihovljeva dela, ki jih je objavil že pred njo ali pa tista, ki jih takrat ni mogel objaviti izmed katerih pa nobeno po umetniški vrednosti ne dosega "Samorastnikov." Nanovo pa je Prežihov objavil 1945, zbirko nekakšnih potopisnih novel, v katerih pripoveduje o svojih doživljajih in srečanjih, ko je blodil kot potepuh in brezposelnik po slovenski zemlji, posebno pa še svoja doživetja po Slovenski Koroški. Kot literarne umetnine te potopisne in obenem sociološko in kulturno zgodovinske podobe niso nič posebnega, vendar pa so pisane prisrčno, odkrito in brez zlagane patetičnosti "socialističnega realizma" Miška Kranjca. Odlikujeta jih prisrčnost in globoka ljubezen do domače zemlje in do ubogega sočloveka, zato lahko najdejo pot do bralčevega srca, medtem ko jih je pa kritika sprejela z nekakšno zadrego.

Že kar odkrito nasprotno in omalovažujoče pa je kritika sprejela *"Borbe na evropskih tleh"*, ki je izšla naslednje leto in je nekakšno nadaljevanje prve zbirke. V njej je popisal svoje doživljaje kot politični begunec in komunistični ilegalec, ki se brez listin in sredstev potika po svetu. Kritika ji je očitala, da vsebina ne opravičuje naslova, ker je v njej premalo govora o borbi in preveč o čisto osebnih doživetjih.

JUŠ KOZAK

Juš Kozak je izdal kmalu po koncu vojske 1945 knjigo esejev pod naslovom *"Blodnje"*, v v katerih se je podvizal z zagotovilom, da je zdaj konec njegovih ideoloških in duhovnih blodenj in da je dokončno prijadral v pristan, v dialektični materializem. Danes ga morda že skrbi, če ni prezgodaj vrgel sidra.

Spomladi 1947. je izšel Jušev roman *"Lesena žlica."* To je knjiga spominov na čas, ki ga je med vojsko prebil v ječi. "Lesena žlica" je zanimivo branje. V njej opisuje svoja srečanja z velikimi ljudmi, med katerimi so bili tudi takšni, katerih imena so trdno zvezana z zgodovino tistih dni. Dokaj verno je vzbudil občutje in vzdušje v fašističnih zaporih, toda vse je le obširna in zanimiva reportaža in ni jasno, zakaj jo imenuje Juš Kozak roman.

Do leta 1948 je Juš Kozak urejeval tudi do takrat edino slovensko revijo *"Novi svet"*. Tedaj pa je prevzel njeno uredništvo Ferdo Kozak.

Juš Kozak objavi tupatam kak podlistek, s katerim plača svoj prispevek h "gradnji socializma" in zapoje slavo uspehom Titovega režima. Verjetno, da bi se v slučaju, da bi zmagala v Jugoslaviji kominformska struja, tudi on spomnil, da je opazil tamkaj "kasarniške metode."

ANTON INGOLIČ

Anton Ingolič je še vedno zelo plodovit. Leta 1945 je izdal knjigo novel *"Pred sončnim vzhodom,"* ki jih je napisal med vojnim pregnanstvom po Nemcih v Srbijo. V njih opisuje grozote nemške zasedbe. To je bila ena izmed prvih zbirk, ki so izšle po vojski. Zbirki se pozna naglica, dasi so v njej tudi dobre stvari. Kritika mu je očitala nedoživetost, posebno pa mu je zamerila, da je snov zagrabil premalo "politično". Ingolič si je vzel njen nauk k srcu in je že naslednje leto napisal bolj "politična" dela. Toda nesvobodnost v izbiri in oblikovanju snovi pa je še bolj izsušila Ingoličevo ustvarjalno silo, ki nikoli ni bila posebno močna, nadomeščala jo je pridnost in vestnost pri izbiranju gradiva in volja, da kot pisatelj prispeva k delu za napredek ljudstva, ki se mu je smililo.

Ingoliča so že od nekdaj mikali politično aktualni problemi. Treba mu je priznati, da se je pred vojsko dobro razvijal in napredoval od dela do dela, dasi vsa njegova dela trpe zaradi neke notranje, dejal bi, neprizadetosti, katero drugi imenujejo nedoživetost. V njih je premalo čustva, tako da napravijo na človeka nekam suh in površen vtis kot zgolj miselne in oblikovne zgradbe. Vendar pa so Ingoličeva zadnja predvojna dela že začela izgubljati značaj sociooloških in psiholoških študij in so postala notranje toplejša, bolj čustvena in bolj pristno človeška. To se je dalo opaziti posebno v njegovih novelah iz življenja haloških vinicarjev. Vse to je prišlo najbolj do izraza v romanu *"Žeja"*, ki je izšel leta 1946. kot prvi del obširnega romana v dveh delih z naslovom *"Vinski vrh"* V prvem delu tega romana je Ingolič dosegel doslej najvišji vzpon v svojem umetniškem prizadevanju in prežel delo s čustvom, porojenim iz ljubezni do ubogih haloških ljudi, katerih usodo popisuje. S tem je tudi našel pot do bralčevega srca. Človek ga težko odloži, preden ga ne prebere do konca. Toda Ingolič je napisal prvi del tega romana še pred zadnjo vojsko. Ko se je kmalu po koncu zadnje vojske vrnil iz Srbije, kamor so ga preselili Nemci, je naglo napisal še drugi del romana, ki mu je dal naslov *"Trgatev"* in v katerem opisuje haloške razmere med nemško zasedbo in razvitek osvobodilnega gibanja v Halozah.

KARL MAUSER:

KAPLAN KLEMEN

ROMAN

Nenadoma je s sunkom vstal, upihnil luč, zaklenil in stopil pred barako.

Noč je bila temna, kakor da je korak pred njim stena iz asfalta, ki sega prav do neba.

Od Plaznikovih je bilo slišati hripavo petje. Cesta je bila prazna.

V začetku je skoraj tekel, čeprav ga je talar pri hoji na moč oviral. Toda brez njega ni upal hoditi, zakaj suknja je bila slaba in tanka.

Tudi od "Kosca" je hrumelo pijano petje. Klemen se v gostilno niti ozrl ni. Po Opekarski ulici je odšel proti Prulam. Pod lučjo se je unesel. Ne mudi se mu.

Pred Megličevo vilo je obstal. Pred stopnicami je gorela luč. Imel je občutek, da gori prav zanj, da ga čaka.

Pozvonil je. Že ko je stal v zatišju pred vrati, je čutil neko domačo toplino. Na cesti je bilo mrzlo, veter je šel do kosti.

Slišal je Jelkin glas vrh stopnic.

"Grem sama pogledat. Ako želite, lahko ložete."

Služkinja se je nekaj zahvaljevala.

Korake, ki so se bližali, je Klemen dobro poznal. Proti svoji volji se je nasmehnil.

Odprla je vrata. Stala sta si nasproti. Z obema rokama je segla po Klemenovi desnici.

"Žalostna sem bila, ker sem mislila, da te ne bo. Tako sva oba računala nate. Nobenega drugega nisva vabila.

Sreča je kar prekipevala iz nje.

Tudi Meglič se ga je na moč zveselil. V sobi je bilo prijetno toplo, dišalo je po domačnosti in prijaznosti.

"Nisem mislil priti. Do zadnje minute sem odlašal. Odločil je spet kamen."

Oba sta začudeno strmela vanj.

"Da, kamen. Ubili so mi novo šipo. V kratkem bom v sami lepenki."

Jelka se je prav zares razburila.

"Prosi za premestitev. Poslednje živce ti bodo vzeli. Naj pošljejo na to mesto starega duhovnika, ki je z življenjem opravil. Zakaj bi se moral ravno mlad človek uničiti?"

"Sam sem zaprosil za to službo. Od starih se ni noben oglasil. Škof so bili v precepu."

Meglič je zmajeval z glavo.

Jelka je prinesla vročega čaja z rumom in potico.

Zdaj je Klemen nenadoma obstal.

"Ne smem jesti, Jelka. Sram bi me bilo jutri s prižnice pogledati v svoje ljudi."

Meglič se je zasmejal.

"Za otroke boš vzel s seboj. Pripravljeno je. Ne greni si življenja še bolj, kakor je že. Kaj imaš od tega, da stradaš s svojimi ljudi, da si ne upaš privoščiti več kakor tvoji barakarji? Ne boš spremenil časa. Spoznal sem, da so stvari, ki se jih je bolje ne dotakniti, zakaj vsak dotikljaj boli. Morda jih je nekaj, ki bi bili voljni pomagati pri reševanju, toda kaj je to? Kaplja v morje. Sam premišljujem, če zate res ni bolje, da prosiš za premestitev. Zavest, da ne boš mogel pogamati vsem, te bo strla. Idealisti vselej tako končajo. Lastno delo jih zlomi. In to je prokletsvo idealizma."

"Zdaj jejta," prekine Jelka moža. "Klemen je premražen."

"Res ne bom, Jelka."

V Klemenu se bori poslednja sila. Kamen v Silvestrovi noči ga je bridko zadel.

"Za otroke ti bova spet dala s seboj. Ne boj se."

Izpil je čaj in prigriznil košček potice. Začutil je, da je grešil, da je izdal svoje ljudi, izdal Jakopina in Modriša, izdal Sernjavskija in vse otroke. Na toplem sedi, je in pije in samo z mislijo pri kolonijski beračiji. Ali je kaj boljši od Požgaja in Zemljiča? Nič, za las ne.

Jelkina veselost je počasi zravnala čudno neubranost. Nekaj kozarcev vina je omečilo tudi Klemenove misli. Iz radia so šumele pesmi, zunaj se veter še ni polegel.

Od enajstih naprej se Klemen ni pritaknil ne jedi ne pijače.

"Ne smem."

"Do polnoči vendar lahko še ješ," ga sili Jelka.

"Človek ne more venomer gledati na uro," se nasmehne. Nenadoma je veselo razpoloženje v njem uplahnilo. Čutil je, da da se je za trenutek odtrgal od vsega, za kar se je zavezal.

"Ni prav, da sem prišel," se je utrgalo iz nejega. Meglič ga je začudeno pogledal.

"Zdi se mi, da si živčno izčrpan. Dolžan si, da se vsaj včasih razvedriš."

"Ne, ne bi smel priti."

Nato je pogledal na uro.

Manjkalo je še deset minut do polnoči.

"Iti moram," se je odločil.

"Novo leto si bomo menda še voščili?" je užaljena Jelka.

Spet je sedel, toda razpoloženja ni bil nič pravega. Jelka je videla, da bi bilo zaman, ko bi ga skušala zadrževati.

Pričela je pripravljati za otroke.

Ob polnoči je za hip ugasnila luč. Klemen je v temi priprl oči in zdelo se mu je, da se je vsa kolonija zgrnila okoli njega. Jakopin z osamelimi otroki, Modriš s svojo bolečino, Plaznikova s svojimi izgubljenimi očmi, Resnik s pijanim obrazom, ves greh in vsa hudobija in vse skrito trpljennje, ki ga revež nikdar ne more izpovedati.

Nato so si voščili Novo leto. Preprosto kakor veliki prijatelji. S kovčegom je stopil Klemen na cesto. Veter se ni unesel, žagal je okrog voglov in grizel v ledeno sapo do zadnjega vlakna.

V koloniji ni srečal nikogar. Ko je stopil v sobo, je nažgal luč in se oddahnil.

Spati se mu ni dalo. Sedel je in takoj je pritapljala bolečina ki se drži greha.

"Jedel sem in pil. Zatajil sem barakarja v sebi."

Težko je ležala misel na srcu, težje kot kamen.

"Izdal sem upanje vseh, ki verujejo vame. Če drugi jedo črn kruh, bi ga moral tudi jaz. Pa sem jedel belega, potico sem jedel. Če drugi stradajo, bi moral tudi jaz. Enak bi jim moral biti, da bi verovali v mojo besedo."

Trdo stisnjene pesti mu leže na brevirju.

Od stene nekje zavekajo Sernjavskijevi otroci.

"Gospod, zakaj k nam niste prišli? Grdo imamo, pa smo vas čakali."

(Dalje prihodnjič).

MAKE

ONE A DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES

YOUR BUY WORD

When you want vitamins that are Potent—

Guaranteed full potency, as shown on the label.

Easy and Convenient to take.

Economical—

Ask your druggist for One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules. Take one capsule each morning and you can forget all about vitamins until next day.

Each capsule contains the full basic daily needs of the five vitamins whose requirements in human nutrition have been established.

MILES LABORATORIES, INC.
Elkhart, Indiana

OBZOR

Razkrinkanje delovanja slovenskega komunizma

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Mr. Harrison: S tem je lista izčrpana.

Mr. Tavenner: Tu predožim v pregled nadaljni sveženj papirjev, označen z naslovom "Tickets"; to je "Cvetičeva ekshibicija št. 66" Mr. Cvetič, ali bi nam povedali, kaj je s to listo?

Mr. Cvetič: To je lista oseb, ki so imele vstopnice za vrtno veselico, ki jo je priredil Ameriški Slovanski Kongres v svrho nabiranja denarnih prispevkov za radio-oddaje na postaji WLOA.

Mr. Tavenner: Mr. Cvetič, prosim, preglejte listo in povejte, če so osebe na njej člani komunistične partije ali ne.

Mr. Cvetič: Da. Anton Skvarich je član North Side kluga komunistične partije.

Peter Skrtich, 2314 East St., North Side, Pittsburgh, je član komunistične partije.

In kakor sem že pred tem pričal, Mike Dudash in Paul Kluvo sta člana komunistične partije.

Tu vidim druga imena, ki sem jih že imenoval v zvezi z aktivnostmi Ameriškega Slovanskega Kongresa in ne vem, če jih hočem zopet ponavljati.

Mr. Tavenner: Da; ponovite jih in označite njih aktivnosti.

(Mr. Cvetič identificira imena Jugoslovanov, o katerih smo že brali v tem zapisniku. Uredništvo).

Mr. Cvetič: To je način, po kakršnem komunistična partija deluje. Imamo seje komisij in diskuzije o načrtih v notranjosti partijskega ogrodja, potem pa gremo v frontne organizacije. Kakor hitro zapletemo katerega posameznika v eno stvar pod katero podpiše svoje ime, ga izrabimo, kolikor moremo.

Mr. Harrison: Ali so ti individualci dali kdaj svoj podpis stvari, o kateri so vedeli, da je sponzorirana po komunistični partiji?

Mr. Cvetič: Da; nekateri v frontnih organizacijah. — Na tej listi so individualci, ki so sponzorirali nekatere stvari, to zlasti pri Ameriškem Slovanskem Kongresu.

Mr. Harrison: Ali so ti ljudje smatrani kot prijateljski komunistični partiji?

Mr. Cvetič: Tako je. Toda *mnogi med njimi so v zadnjih dveh letih spremenili svoje nazore in svoje zadržanje.*

Mr. Tavenner Mr. Harrison): Ali boste odredili kaj tudi glede papirjev, zaznamovanih "Cvetičeva ekshibicija št. 68"?

Mr. Harrison: Ti papirji se nanašajo na pittsburške delegate. Toda na kakšne delegate?

Mr. Cvetič: Na delegate konvencije Ameriškega Slovanskega kongresa leta 1946.—Res je, da je mnogo ljudi prav po nedolžnem zapletenih v te frontne organizacije.. Lahko vam kvalificiram vsakega posameznika na tisti listi, in sicer iz svojih izkušenj.

Mr. Tavenner: Prosim, preglete ekshibicijo št. 68 in povejte, če so katere osebe, ki so na njej, člani komunistične partije.

Mr. Cvetič: Da, so.

Mr. Tavenner: Navedite njih imena.

Mr. Cetič: Tu je lista delegatov konvencije Amer. Slovanskega Kongresa, ki se je vršila meseca septembra 1946 v Pittsburghu. Sledeči so člani komunistične partije, s katerimi sem se udeleževal odborovih in drugih sej komunistične partije:

Frank Tadej, ki se naziva tudi Tady.
Stephen Mirkovich;
Zare Verlinich;
Anthony Skvarich;
Joe Vrban;
Mary Sumrak;
Anna Pintar;

N. S. Loyen, ki si lasti tudi ime Steve Loyen, eden izmed voditeljev komunistične partije v Pittsburghu, ki je šel pred dema letoma v Jugoslavijo;
Stephen Devunich;
Joseph Migalich;
Arthur Bartl;
Leo Fisher;
Louis Filetich;
Frank Borich;
Mike Dudash;
Ladislav Sobol iz Etna, Pa.;
John Matelesko, ki nastopa tudi pod imenom Matlee, iz Conemaugha, Pa.;

Mattew Lepovich iz Bentleville, Pa. O njem vem, da je komunist, ker sem se sestajal ž njim na sejah komunistične partije v Washington county, na domu Harolda Spencerja, ki je tudi član partije. Jaz hočem posebno opisati tega moža zato, *ker je on pomožni šerif v Washington county.*

Mr. Tavenner: Kdo je ta oseba, ki pravite o njej, da je pomožni šerif?

Mr. Cvetič: *Matthew Lepovich.*

(Nato nadaljuje z imenovanjem komunistov): Steve Merges;
Alexander Mukushenko;
Anton Cipčič;
Rev. Vioslav Gachinovich;
Mike Godich;
Anthony Minerich;
Martin Krasich;
Milo Mamula;
Mane Susnjar;
Paul Kluvo;
Michael Hanusiak;
John Kowalski, South Side, Pittsburgh;
Calvin Brook;
Daisy Lolich. Ona je zdaj omožena in njeno ime je Bartl.
Rev. Nikola Drenovac, član komunistične partije, ki je sedaj v Jugoslaviji;
Nicholas Baltich;
Milena Gachinovich; ona je žena Rev. Gachinovicha (pravoslavnega svečenika) in je tudi zdaj v Jugoslaviji.

(Dalje prihodnjič.)

Tune in . . . the
AMERICAN-JUGOSLAV
(SLOVENIAN)
RADIO HOUR
OF MILWAUKEE
A Program of Classical and Folk Music of Slovenia
Every Sunday Morning
11:00 to 12:00
C. S. T. WEXT NOON
1430 Kilocycles
English and Slovene Announcements!

WOMEN!
Have Lovely, Lively Hair This Summer
Women's Hair Cut—Any Style
Get a Featheredge cut before your home permanent
4 Barbers To Serve You
CLUCAS BARBER SHOP
808 S. 5th St. — Milwaukee 4, Wis. — Orchard 2-4899
CALL FOR AN APPOINTMENT

Few things give so much for so little as your telephone.

The telephone saves countless hours of time, miles of fatiguing steps and travel. It keeps friends and relatives close. In an emergency one call may be worth much more than the cost of telephone service in a lifetime!

Yet, in these days of high prices, a few pennies still buy a telephone call. Telephone service is still one of today's biggest bargains.

WISCONSIN TELEPHONE COMPANY
Working always to serve Wisconsin better

Resnico je govoril

"Zelo se čudim tvojemu ravnanju. Pred letom dni sem ti posodil. $10 in ti si mi rekel, da potrebuješ denar prav kratek čas."

"Res je; imel sem ga le eno uro."

— Banane ne rastejo na drevju, ampak na grmu. Steblo izgleda kakor drevo, toda nima nikakega lesa.

MALI OGLASI

Iz urada tajnika SND na St. Clair Ave.

Obvešča se tem potom vse tajnike društev, ki pobirajo mesečni asesment v SND, da se bo za ta mesec pobiral asesment v pondeljek 26. junija, ker pade nedelja na 25.

Prosi se vse članstvo in tajnike, da to obvestilo upoštevate. Z narodnim pozdravom,
John Tavčar, tajnik SND.

Mreže naprodaj

Naprodaj je več mrež za okna. So v izvrstnem stanju. Se prodajo poceni. Pokličite HE 1-4138 ali pa se zglasite na 1246 Norwood Rd.

—(124)

Furnez naprodaj

Proda se poceni furnez na premog, mere 22. Oglasite se na 10314 Sandusky Ave. ali pokličite VU 3-7889.

(123)

Hirohito na obisku v bolnišnici. — Japonski cesar Hirohito in cesarica Nagako sta nedavno obiskala bolnišnico japonskega Rdečega križa, ko sta na svoji turi obiskala 10 dobrodelnih ustanov v Tokiju. Cesar nosi v gumbnici belo pero, kot znak kampanje za Rdeči križ.

Stanovanje iščejo

Poštena družina, 3 odrasle osebe, išče 4 do 5 sob. Kdor ima kaj primernega, je prošen, da pokliče VU 3-6227.

(124)

Ledenica naprodaj

Naprodaj je 7 cub. čev. Coldspot električna ledenica v jako dobrem stanju. Cena je samo $40. Naslov je: 1148 E. 72 St., tel. EN 1-2258.

—(123)

Zglasite se pri nas za poceni hiše in lote

3 loti na E. 113 St. južno od Union; prodamo jih poceni ali pa vam zgradimo tam hišo po vaši volji.

10 lotov v Garfield Heights blizu Granger Rd., vsi impruvmenti, 50x420, se prodajo ali pozidajo po vaši želji.

Imamo tudi novo hišo bungalow v Garfeild Heights, E. 90 St., blizu Garfield Blvd., nizka cena.

Hiša za 2 družini, v jako dobrem stanju, z lotom 100x430, jako nizka cena.

Za več informacij pokličite poznanega Mr. Jeralcica, tel. VU 3-0139 od 10 dop. do 11. zvečer. (124)

V župniji sv. Alojzija

Krasna hiša za 1 družino je naprodaj na Thornhill Drive, 4 spalnice, recreation soba, garaža, nov furnez na plin, preproge in zavese, zimska okna in mreže. Cena pravkar znižana na $13,800. Pokličite za informacije brokerja, tel. št.: MU 1-6945. (123)

Krasna rezidenca

Na 1044 E. 174 St. blizu Lake Shore Blvd. je naprodaj krasna 7 sob hiša z avtomatično gorkoto na vročo vodo, vse preproge skoro nove, dosti lepega grmičja, lot meri 41x197, na vrtu fireplace za papir in drugo, cementni dovoz. Oglejte si to krasno rezidenco, potem pa pokličite

J. Vaingat Realty
3859 E. 131 St.
SK 1-7711 ali SK 1-3567
(123)

Hiša za 4 družine

Naprodaj je hiša za 4 družine, vsaka družina po 4 sobe, kopalnico, klet. Naslov je: 1087 E. 68. St. —(125)

Za 2 družini hiša

Naprodaja je hiša za 2 družini, 6 in 5 sob, nov furnez na plin, kuhinja in kopalnica s ploščami obita, garaža, se nahana v bližini šole in cerkve, severno vzhodno v Clevelandu. Cena je $9,750. Za informacije pokličite EX 1-4393.

(123)

Preša naprodaj

Naprodaj je ½ tone preša za grozdje z vsemi pritiklinami Proda se tudi galvanizirana sušilnica za meso. Dajte ponudbe in pokličite po 6 uri zvečer EN 1-5484. (122)

MAX'S AUTO BODY SHOP
MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61st ST.
TEL. UTah 1 - 3040
Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila.
Delo točno in dobro.

For your VACATION
Welcome to
CHRISTIANA LODGE
Slovenian Resort
• The Hotel has 30 rooms with connecting showers, Central dining room, with American slovenian cooking, All sports, private beach, boating and fishing, Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U.S. 112. Write for folder.
CHRISTIANA LODGE
Dominik Krasovec, Prop.
P.O. Edwardsburg, Mich.
Phone 9126 F5

Prevarani detektiv

(ROMAN)

Gospodu Segumuellerju je bilo to dobro znano, toda ko je slišal nasvet Vernierja se je nevoljno ozrnil proč in vzkliknil:

"Kaj ste znoreli?"

"Mislim, da ne!"

"Toda vaš blazni načrt?"

"Zakaj pa, gospod? Kolikokrat je imela policija v enakih slučajih silno srečo! Jaz mislim. da naš jetnik.

"Dovolj!" ga prekine Segmueller. Jaz sploh nočem več slišati o tej aferi. Zdi semi, da sem vam že prej dal tozodevno prepoved."

Mladi detektiv povesi glavo in s hinavskim izrazom pokornosti

Toda izpod obrvi je ves čas opazoval sodnika in dognal, da je slednji močno razburjen.

"Jaz že lahko molčim," mrmra Vernier sam sebi. "Sodnik se bo pa prostovoljno vrnil na ta predmet."

In v resnici, že trenutek pozneje reče Segmueller:

"Recimo, da izpustim tega jetnika iz zaporov. Kaj bi vi naredili v tem slučaju?"

"Kaj bi naredil, gospod? Sledil bi mu do smrti. Živel bi v njegovi lastni senci."

"Mogoče mislite, da lopov ne bo opazil, da mu sledite?"

"Rabil bom skrajno opreznost."

"Spoznal vas bo na prvi pogled."

"Ne, gospod, kajti znal se bom preobleči. Detektiv, ki se ne zna obleči kot najbolj izurjeni igralec, sploh ne more biti detektiv. Celo leto sem se vežbal, da spremenim svoj obraz in osebnost, in lahko v najkrajšem času postanem mlad ali star, črn ali svetal, mož najfinejšega nastopa ali pa zadnji lopov v beznicah."

"Nisem vedel, da imate talent za to, gospod Vernier."

"Oh, pravi mojster gotovo nisem, toda stavim pa vsak čas z vami, da pridem tri dni potem, ko ste mi dali dovoljenje in ko je morilec izpuščen, k vam in bom govoril z vami pol ure, ne da bi vi najmanj slutili, da govori z vami Vernier."

Segmueller molči in misli svoje. Končno se pa zopet vzdrami in reče:

"Zdi se mi, ubogi prijatelj moj, da ste zašli na povsem napačna pota. Oba sva se enako trudila da posvetiva v to očividno nerazrešljivo uganko. Oba sva občudovala nezaslišano drznost jetnika, ki je večja, kot si jo je sploh mogoče predstavljati. Ali mislite torej, da se bo ta mož dal zalotiti in da se bo izdal kot se izda navaden jetnik. Takoj bo pogodil, kakor hitro bo izpuščen, da smo ga pustili na svobodo le, da ga izkoristimo v naše namene."

"Ne trdite, da sem jaz zapeljan. May bo seveda uganil resnico, to mi je prav dobro znano."

"Dobro torej, zakaj bi pa še posebej poskušali in se igrali z ognjem."

"Premišljeval sem o vsej zadevi in prišel do sledečega sklepa: Mož bo zašel v veliko neprilike, čeprav bo izpuščen. V žepu nima niti centima, kak poklic mu je neznan. Živeti mora, jesti mora. Boril se bo nekaj časa toda ne dolgo. Ob dnevih, ko bo brez strehe in brez skorje kruha, se bo spomnil, da je bogat. In ali ne bo skušal priti do svojega bagastva? Na vsak način! Skušal bo dobiti denar, skušal se bo približati svojim prijateljem. In jaz bom čakal na ta dan. Minuli bodo meseci, in ko ne bo videl nobenega znaka, da je preganjan, bo postal bolj predrzen, naredil bo odločnilni korak. Tedaj bom stopil pred njega z zapornim poveljem."

"Kaj pa če bo zapustil Pariz? Kaj če pobegne v tujezemstvo?"

"Sledil mu bom. Ena mojih tet mi je zapustila malo posestvo, ki je vredno dvanajst tisoč frankov. Posestvo prodam in potrošil bom zadnji frank, da ga zasledujem in se maščujem. Ta mož me je premagal z zvijačo kot otroka in jaz mu tega do smrti ne odpustim."

"In če se vam izvije iz prstov?"

Vernier se smeje kot človek, ki ve kaj dela.

"Samo naj poskusi," vzklikne. "S svojim življenjem sem odgovoren za njega."

Toda k nesreči je navdušenje Vernierja povzročilo še večjo hladnost pri sodniku.

"Vaša idea je dobra, gospod," odvrne sodnik. "Toda razumeti morate, da pravica in postava se ne sme vtikati v take intrige. Drugega ne morem narediti za vas, kot da na tihem odobravam vaš načrt. Pojdite na prefekturo, zglasite se pri vaših predpostavljenih—"

Z obupno gesto je mladi mož prekinil Segmuellerja v govoru:

"Kaj bi mi koristilo, če grem na prefekturo in povem tam svoj načrt. Prepričan sem, da ne bi samo odreklı, pač pa bi me celo odpustili iz službe, če niso tega mogoče že naredili."

"Kaj, da bi vas odpustili in izbrisali iz službe, potem ko ste vso zadevo tako sijajno vodili?"

"Gorje, gospod, vsakdo ni takega mišljenja kot ste vi. Jeziki so bili na delu ves teden, ko ste vi ležali bolni na domu. Moji nasprotniki so slišali o prizorih, ki ste jih imeli z jetnikom Mayem. Oh, da, ta satan je silno zvit. Govori se, da sem jaz si izmislil vso to romantično afero, ker sem hotel v službi napredovati. Vsi se strinjajo v mnenju, da je jetnik nedolžen, da je v resnici May, komediant, kakor neprestano trdi. Kdor jih sliši govoriti na glavnem policijskem stanju, bi skoro verjel, da sem jaz povzročil trojni umor pri vdovi Chupin; ljudje trdijo ,da sem jaz iznajdel sozarotnika in pričaral priče na površje, tako daleč gredo, da trdijo, da sem uhane, katere smo našli v beznici, sam kupil pri zlatarju in jih podtaknil. Sploh, vse smole in nesreče sem jaz kriv."

"Vraga!" vzklikne Segmueller. "Kaj potem mislijo ti ljudje o meni?"

Na obrazu neumornega detektiva se pokaže izraz skrajnega razočaranja.

"Oh, gospod," odgovori," ljudje govorijo, da ste se dali zapeljati po meni, in da nikakor niste znali pravilno oceniti dokazov, katere sem vam predložil."

Na čelu sodnika Segmuellerja se pokaže rdečica.

"Z eno besedo," reče sodnik, "v glavnem stanu trdijo, da sem jaz — bedak!"

Segmueller začne premišljevati. Spomni se na razne dogodke, potem pa pride z naglo odločitvijo na dan.

"Dobro, pomagati vam hočem, gospod Vernier," reče. "Iskreno želim, da triumfirate nad svojimi nasprotniki. Takoj se podam z vami in vas spremljam v palačo. Z generalnim prokuratorjem želim sam govoriti. Zanesite se na mene!"

Veselje Vernierja je bilo neizmerno.

Nikdar niti v najbolj drznih sanjah ni mislil, da bo dobil tako pomoč.

Po vsem tem bi mu gospod Segmueller lahko zapovedal, da gre za njega v ogenj, in brez vsakega obotavljanja bi skočil v plamene.

Toda bil je razumen dovolj ter je znal krotiti svoje občutke, da je ohranil trezen obraz. To je ena izmed zmag, katere je treba skrivati, če neče zgubiti vse dobrote, ki jih je pričakoval od zmage.

Seveda, mladi detektiv ni povedal ničesar, kar ne bi bilo resnično, toda resnica se lahko pove na drugačen način. Mogoče je Vernier celo nekoliko pretiraval, tako da bi sodnika še bolj nagnal k maščevanju in jezi ter ga pridobil kot resnega pomočnika. Segmueller je postal med tem popolnoma miren.

"Upam," reče napram Vernierju, " da ste se že odločili kakšne taktike se boste posluževali, da jetnik, v slučaju, da ga izpustimo, ne bo sumil kaj nameravamo z njim."

"Priznati moram, da na to niti mislil nisem. Sicer pa kaj bi mi koristile umetne taktike? Možu je izredno dobro znano, da je predmet sumničenja in opazovanja ter se ne bo zlepa kazal v javnosti. Toda zdi se mi, da je ena previdnost pred vsemi drugimi potrebna, da brez nje sploh ne moremo na delo Zdi se mi, da je bistveni pogoj za naš uspeh."

Zdelo se je, da ima Vernier težave, da najde prave vbesede za svoje izraze, zato je sodnik sklenil, da mu pomaga.

"Kakšne previdnosti se nameravate poslužiti?" vpraša sodnik.

(Dalje prihodnjič)

Japonski zobozdravnik Hiroshi Someya iz Tokija drži v roki dva svoja goloba pismonoša, ki sta preletela okrog 400 milj dolgo pot od Aomori brez pristanka in s tem dosegla prvo nagrado v tej golobji dirki ali tekmi, ki znaša 30,-000 yen ($85.00 ameriških dolarjev) in srebrno kupo.

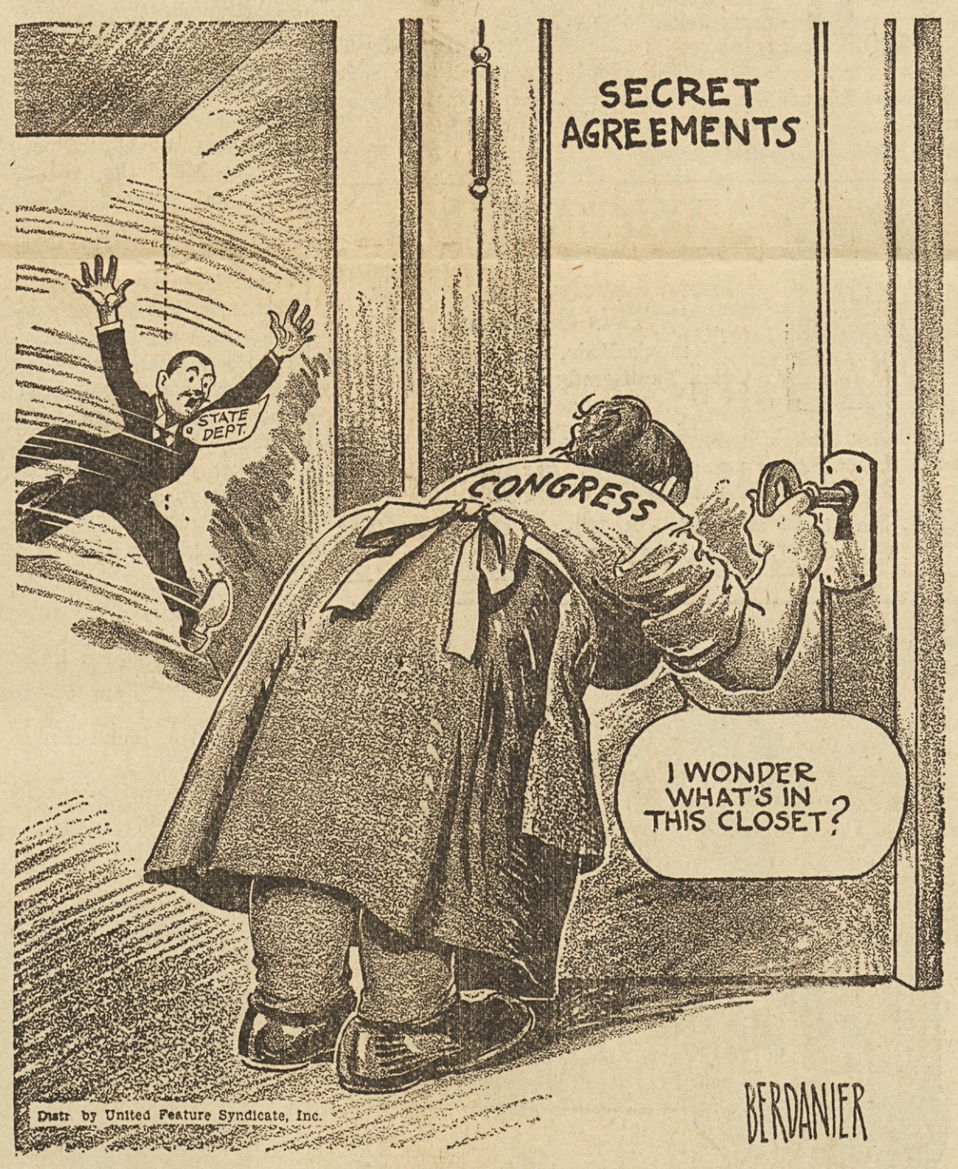

Money can't buy the sentiment expressed by a gift of *Flowers* from

CENTA
slovenska cvetličarna
CVETLICE ZA VSE PRILIKE
STANLEY in JULIE CENTA, lastnika
1551 Hayden Ave.
Phone: GL 1-6876
Res.: GL 1-1539

Roman o ljudeh, ki jih žeja po svobodi

Zgodba o globoki ljubezni dveh mladih ljudi, njunem gorečem idealizmu in samožrtvovanju za svobodo

"Ljudska pravica" in "ljudska demokracija" razgaljeni v ostri luči satire.

"Roman sem že dvakrat prebral," navdušeno zagotavlja neki clevelandski rojak, "pa ga še ne mislim dati iz rok. Zdaj ga berem tretjič, tako me privlači!"

Taki in slični komplimenti prihajajo od vseh strani.

PRIMERNO ČTIVO ZA POČITNICE.

Trdo vezan, 274 strani, z lepo naslovno sliko.
Cena $3.00. Denar pošljite z naročilom.

Naroča se pri:

AMERIŠKA DOMOVINA ali **TRIGLAV PUBLISHING**
6117 St. Clair Ave. **1107 E. 74 St.**
Cleveland 3, O. **Cleveland 3, O.**

Imejte HLADNEJŠO KUHINJO to poletje . . .

. . . kuhajte z ELEKTRIKO!

Da, inštalirajte 1950 električno peč *sedaj* . . . imejte hladnejšo kuhinjo vse poletje.

Zakaj *hladnejšo?*

Ker z električno pečjo kuhajo vrrne edinice z *direktno* vročino . . . in *peč* je polno inzulirana — zgorej in spodaj ter na vseh štirih straneh.

To postavi vročino v hrano, ne v kuhinjo. VI ostanete hladneji . . . zrak ostane vedno BOLJ SVEŽ . . . vaša kuhinja ostane ČISTEJŠA!

Oglejte si 1950 električne peči pri vašem trgovcu . . . danes.

Kuhajte z elektriko — hranite denar. Električna peč se sama izplača.

OF COURSE IT'S ELECTRIC!

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE
IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

"TEN O'CLOCK TUNES" VSE ZNANE MELODIJE VSI NAJBOLJŠI GLASOVI
Pet dni v tednu—od pondeljka do petka
Zjutraj ob 10—WGAR in WICA .. • zvečer ob 10 WHK

Jos. Zele in Sinovi
POGREBNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicott 1-0583
COLLINWOODSKE URAD
452 E. 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3118
Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

AL ULLE PLUMBING & HEATING
Dependable and Guaranteed Work
When You Need a Plumber, Call Us!
23621 Lakeland Blvd. **RE 1-6913**
AL ULLE, Prop.

—AND THE WORST IS YET TO COME —in najhujše šele pride